

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. W.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 września 2015 r., sygn. akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko P. S.A. w W.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 października 2019 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

I. oddala zażalenie,

**II. przyznaje adwokatowi M. W. (W.), prowadzącemu
Kancelarię Adwokacką w K. od Skarbu Państwa - Sądu
Okręgowego w K. kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł,
powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług,
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z
urzędu skarżącemu J. W. w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 2 września 2015 r. (sygn. akt I A Ca (...)) oddalił apelację powoda J. W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 stycznia 2015 r., którym oddalono powództwo przeciwko P. S.A. o zapłatę kwoty 457.232 zł z odsetkami.

J. W. wniósł w dniu 23 października 2018 r. skargę o wznowienie postępowania. Wskazując jako jej podstawę art. 403 § 2 k.p.c. podniósł, że wykrył nowe środki dowodowe w postaci dowodów z dokumentów, z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wskazał ponadto na potrzebę przesłuchania oznaczonych osób w charakterze świadków.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę J. W. o wznowienie postępowania z powództwa skarżącego przeciwko P. S.A. zakończonego prawomocnym wyrokiem tegoż Sądu z dnia 2 września 2015 r. Podstawą rozstrzygnięcia Sądu było ustalenie, że skarżący nie uprawdopodobnił zachowania terminu na wniesienie skargi o wznowienie postępowania, ani nie uprawdopodobnił obiektywnej niemożności skorzystania z dokumentów załączonych do skargi już w toku postępowania, co oznacza brak ustawowej podstawy wznowienia.

Skarżący wniósł zażalenie na to postanowienie do Sądu Najwyższego zarzucając naruszenie następujących przepisów postępowania: art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 410 § 1 k.p.c.; art. 407 § 1 k.p.c. w zw. z art. 410 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. oraz przepisu prawa materialnego, tj. § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga o wznowienie postępowania, funkcjonalnie spełniająca rolę środka zaskarżenia sensu largo, jest formalnie zmodyfikowaną postacią powództwa o złożonym charakterze. Nadzwyczajny charakter skargi, skutkującej wzruszaniem prawomocnych orzeczeń sądowych wbrew zasadzie ich nienaruszalności (art. 365 § 1 k.p.c.), oznacza że regulujące ją przepisy muszą być interpretowane ściśle.

Zażalenie kwestionuje wykładnię i w następstwie nieprawidłowe zastosowanie art. 410 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela stanowisko, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wówczas, gdy podana w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wskazanych w kodeksie, lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie temu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie występuje (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005., IV CO 6/05, Biul. SN 2005, nr 9, s. 18, z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZ 1/07, z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, z dnia 20 maja 2011 r., III CO 5/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 21). Przypomnieć trzeba, że zachodzi różnica pomiędzy badaniem dopuszczalności skargi o wznowienie a badaniem, czy wznowienie jest dopuszczalne, a więc, czy rzeczywiście istnieje podstawa wznowienia podana w skardze o wznowienie i czy wobec tego oparta na niej skarga jest uzasadniona. Na etapie badania dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania ustalenie, czy opiera się ona na ustawowej podstawie, powinno być dokonane na podstawie okoliczności i twierdzeń w niej zawartych, bez weryfikowania ich prawdziwości (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., II CZ 163/16). Zarzut naruszenia art. 403 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. jest bezzasadny. Stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarżący nie przedstawił w skardze dowodów mających walor „nowości” w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. jest prawidłowe. Hipotezą tego przepisu, odnoszącego się do innej restytucyjnej podstawy wznowienia, objęte są takie środki dowodowe, które istniały w czasie postępowania, o którego wznowienie wnosi strona, a jednocześnie nie mogły być w tym postępowaniu wykorzystane z przyczyn obiektywnych. Przesłanka obiektywności oznacza, że chodzi o dowody, których na etapie wcześniejszego postępowania strona nie знаła i nie mogła z nich skorzystać, innymi słowy nie wiedziała o ich istnieniu i nie mogła wiedzieć przy uwzględnieniu możliwości przeciętnego uczestnika postępowania, należycie dbającego o swoje interesy. Do nowości nie zalicza się dowodów, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07; z dnia 19 marca 2016 r., IV CZ 108/14 oraz z dnia 7 września 2016 r., IV CZ 41/16 - niepubl.). Argumentacja przedstawiona w zażaleniu, zgodnie z którą niemożność

skorzystania z powoływanych dokumentów wynikała z ich spóźnionego „odnalezienia” jest chybiona, ponieważ sąd powinien poprzestać na ocenie obiektywnej możliwości dotarcia do istniejących dokumentów z uwzględnieniem należytej staranności. Własne subiektywne przeświadczenie strony o niemożności sięgnięcia do kwestionowanego dokumentu nie stanowi podstawy wznowienia postępowania. Niezrozumiałe jest twierdzenie, że tak istotny dokument, adresowany do niej może być uznany za „obiektywnie nieznany w poprzednim postępowaniu”. Skarżący powołuje się na dokumenty, które częściowo były powołane w toku postępowania, do którego wznowienia dąży. Nie uprawdopodobnił w najmniejszym stopniu, dlaczego nie miał dostępu do tych dokumentów w toku postępowania. Rzekome późniejsze odnalezienie środków dowodowych, pozostających cały czas w zasobach skarżącego, adresowanych do niego i mu wydawanych, nie świadczy o choćby prawdopodobieństwie spełnienia tej przesłanki z art. 403 § 2 k.p.c. Zażalenie nie zawiera także dostatecznie uzasadnionych argumentów przemawiających za trafnością zarzutu błędnej oceny niezachowania terminu wniesienia skargi, w szczególności niewystarczające jest powołanie się na „niedługi czas przed złożeniem skargi”.

Chybione są zarzuty dotyczące odmowy przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi skarżącego ustanowionemu z urzędu. W skardze pełnomocnik zamieścił wniosek o „przyznanie kosztów pomocy prawnej z urzędu wg norm przepisanych prawem”. W orzecznictwie przyjęto, że uwzględnienie tak sformułowanego wniosku mogłoby nastąpić jedynie w razie uwzględnienia zażalenia poprzez zasądzenie kosztów pomocy prawnej bezpośrednio na rzecz skarżącego od strony przeciwnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2017 r., I CZ 94/17, nie publ.). Wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z tytułu pomocy prawnej udzielonej z urzędu, będący podstawą przyznania kosztów od Skarbu Państwa, musi odpowiadać wymogom formalnym, tj. oznaczać osobę, która ma je ponieść, oraz łączyć się ze złożeniem oświadczenia co do nie pokrycia ich przez stronę (§ 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu - Dz. U. z 2016 r. poz. 1714 ze zm.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne. Uwzględniając okoliczności sprawy, trudną sytuację majątkową skarżącego w oparciu o zasadę słuszności odstąpiono od obciążenia go kosztami postępowania zażaleniowego (art. 102 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw